

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2008. év november hó 4. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az embercsempészség büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálván a Kisvárdai Városi Bíróság 4.B.635/2004/342. számú ítéletét, és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.Bf.282/2007/10. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 7.800 (Hétezer-nyolcszáz) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Kisvárdai Városi Bíróság a 2006. november 22-én kihirdetett 4.B.635/2004/342. számú ítéletével, a felülvizsgálati indítvánnyal érintett I. r. terheltet 129 rb. társtettesként, bünszervezet megbízásából elkövetett embercsempészség büntette és 120 rb. embercsempészség előkészületének vétsége miatt, halmazati büntetésül, 4 év fegyházbüntetésre, és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, és bűnügyi költség viselésére kötelezte.

Ugyanakkor a terhelt ellen további 29 rb. aljas indokból elkövetett

személyi szabadság megsértésének büntette miatt indult büntetőeljárást megszüntette.

A városi bíróság által megállapított tényállás lényege a következő:

A cselekmények elkövetése idején a terhelt büntetlen volt, ugyanakkor az elsőfokú ítélet meghozataláig a Vásárosnaményi Városi Bíróság, illetve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2002. szeptember 10-én jogerőre emelkedett B.339/2002/29., és 3.Bf.1495/2001/7. számú ítéleteivel a 2000. július hó 7-én elkövetett vám-orgazdaság büntette miatt 10 hónapi - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre, majd

a Salgótarjáni Városi Bíróság és a Nógrád Megyei Bíróság a 2006. május 8-án jogerőre emelkedett B.636/2003/123., illetve Bf.1/2006/11. számú ítéleteivel a 2001. október 23. napján. társtettesként megvalósított 27 rb embercsempészes büntette miatt 8 hónapi - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

Ellene a Budapesti XX., XXI. Kerületi Bíróság előtt 2.B.XX.485/2003. számon 2000. év szeptembere és 2001. március hó első napja között folytatólagosan, és üzletszerűen elkövetett embercsempészet büntette miatt folyik büntetőeljárás.

Időközben embercsempészes büntette miatt újabb büntetőeljárás indult ellene, amelyben 2006. október 27-től előzetes letartóztatását rendelték el.

1. A tudottan nemzetközi embercsempész hálózat tagjaival kapcsolatban álló I. r. terhelt megbízásából és utasításai szerint eljáró IV. r. és XII. r. terheltek 2001. februárjától kezdődően 2001. szeptember elejéig anyagi haszon fejében egy Ny. közeli tanyán a Magyar Köztársaság területére a nyugat-európai országokba továbbutazás céljával érkezett harmadik országbeli migránsokat őriztek, ellátásukról tovább utaztatásukig gondoskodtak.

A 2000. év végén IV. r. és XII. r. terheltek által közösen megvásárolt tanya-ingatlan ezen időszak alatt kizárólag a két terhelt használatában volt - ők biztosították anyagi ellenszolgáltatásért a külföldiek pihentetőhelyekénti működtetéshez és a migránsok ellátásához szükséges feltételeket.

A tanyára 2001. februárjától 2001. szeptember 4-ig érkeztek havonta 15-25 főnyi csoportokban azok a migránsok, - legkevesebb 100 fő - akiknek a tanyán történő őrzéséről az eljárás során ismeretlenül maradt személyek, valamint a IV. r. és XII. r. terheltek által ezzel megbízott III. r. terhelt gondoskodtak.

A III. r. terhelt ezért ételt, cigarettát, szállást kapott és napi 2.000 Ft juttatásban részesült.

Az elszállásolt migránsok csoportjai esetenként 3-7 napon keresztül, a továbbszállításuk megszervezéséig tartózkodtak a tanyán. Ezután olyan határ közeli térségekbe, szállították tovább őket, ahonnan a nyugat-európai országokba történő továbbutazásuk történt.

Erről a tanyáról 2001. szeptember első napjaiban 29 afgán, iraki, palesztin, sierra leonei állampolgárt másik pihentető helyre, egy K., P. tagban lévő tanyára szállítottak át, ahonnan nevezettek 2001. szeptember 12-én megszöktek.

A migráns személyek a nemzetközi embercsempész hálózat eljárás során ismeretlenül maradt tagjainak fejenként 4.500-5.000 dollárt fizettek azért, hogy őket érvényes úti okmányok nélkül különböző nyugat-európai országokba juttassák.

Az I. r. terhelt a migránsokillegálisan Magyarországra beutazását az őket beutaztató K. Z. ukrán megbízóval rendszeresen egyeztette, vele közvetlen telefonkapcsolatban állt. Annak érdekében, hogy az érkező migránsok magyarországi fogadása, különböző pihentető helyeken történő elhelyezése, őrzése a tovább szállításukig biztosított legyen, a Ny., Cs. tanyán őrfeladatot ellátókkal, a tanyát üzemeltető IV. r. és XII. r. terheltekkel az I. r. terhelt kapcsolatot tartott.

Ezen túlmenően az I. r. terhelt 2001. szeptember 17-20. napja között anyagi ellenszolgáltatásért további, összesen 120 fő harmadik országból származó személynek a Magyar Köztársaság államhatárán, a zöld határon át történő engedély nélküli beszállításában, őrzésében állapodott meg. E feladat részleteit K. Z. ukrán állampolgárral - akinek tartózkodási helyét az eljárás során nem sikerült felderíteni - távbeszélőn az I. r. terhelt folyamatosan egyeztette.

A IV. r., és a XII. r. terheltek a pihentetőhelykénti működés leleplezése érdekében Ny.-közeli tanya-ingatlan adásvételi szerződésében vevőként a IX. r. terheltet tüntették fel. Nevezett 2000. december 1. napján a IV. r. terhelt felkérésére baráti szívességgént az adásvételi szerződést vevőként annak ellenére aláírta, hogy az ingatlant nem ő vásárolta meg.

A valótlan tartalmú szerződés alapján a Ny. Földhivatal a IX. r. terhelt tulajdonjogát 2000. december 6. napján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezte.

Annak érdekében, hogy a IX. r. terhelt helyett a fenti tanya más névre kerüljön, 2001. június 5-i keltezéssel adásvételi szerződés készült, melyen eladóként R. M. , vevőként F. J. szerepelt. Utóbb azonban a szerződést „felbontották”, így az ingatlan nyilvántartási bejegyzés elmaradt.

2001. szeptember közepén a XII. r. terhelt a sógorát, a X. r. terheltet kérte meg arra, hogy a tanyát -anélkül, hogy azt ténylegesen megvásárolná - "vegye a nevére".

Nevezett a 2001. augusztus 27-i keltezéssel ellátott adásvételi szerződést 2001. szeptember közepén vevőként aláírta. A XII. r. terhelt kérésére a visszadátumozott adásvételi szerződést eladóként 2001. szeptember közepén aláírta a IX. r. terhelt is.

2. Az V. r. terhelt az I. r. terhelt megbízásából 30.000 forintért bérelt tehergépkocsival vállalta, hogy Ny. körzetéből 29 afgán állampolgárságú migráns személyt 2001. július 7. napján Budapest érintésével az ország belsejébe szállít azért, hogy a nemzetközi embercsempész hálózatok által szervezett utaztatás során zöld határon át Magyarország területére érkezett, és magyarországi pihentető helyeken tartott személyek Nyugat-Európába továbbutazhassanak.

A XII. r. terhelt anyagi ellenszolgáltatásért kísérőként gépjárművel részt vett az V. r. terhelt gépjárművének biztosításában, útközben vele telefonkapcsolatban állt.

Az V. r. és a XII. r. terheltek tisztában voltak azzal, hogy a 29 afgán állampolgár fejenként jelentős összeget 4.500-5.000 dollárt fizetett nemzetközi embercsempészségben közreműködő, az eljárás során ismertté nem vált személyeknek azért, hogy őket a határátlépésekhez szükséges úti okmányok nélkül több országon át Nyugat-Európába eljuttassák.

Az V. r. terheltet Budapesten, közúti ellenőrzés során igazoltatták, ennek során a gépjármű platóján szállított migránsokat előállították.

3. A II. r. terhelt az I. r. terhelt megbízásából 2001. tavaszán megvásárolta a K., P. tagban lévő tanya ingatlanát azzal a céllal, hogy ott a zöld határon át, illegálisan a Magyar Köztársaság területére juttatott külföldieket továbbszállításukig pihentetnek, őriznek.

A 2001. áprilisi birtokbavételt követően II. r. terhelt a tanyát - melynek vásárlásakor az eladónak magát, mint N. S-t, élettársát, VI. r. terheltet, mint N. S-nét nevezte meg - oly módon alakította át, hogy az nagyszámú migráns személy elbujtatására, átmeneti

őrzésére alkalmas legyen.

A II. r. terhelt anyagi ellenszolgáltatásért végzett ezen tevékenységéhez, - tudva nevezettnek fenti szándékáról - a VI. r. terhelt folyamatosan segítséget nyújtott.

A megvásárlást követően legkevesebb 29 fő migráns személy került az adott ingatlanra, ahol a II. r. terhelt az I. r. terhelt megbízásának megfelelően gondoskodott az őrzésükről, elszállásolásukról a továbbszállításukig.

A tanyán őrzött harmadik országbeli, illegálisan Magyarországra csempészett különböző állampolgárságú 29 főnyi csoport 2001. szeptember 12. napján a tanyáról az ór összekötözését követően megszökött. Őket a tanya közelében még aznap elfogták.

A 29 migráns egyike sem rendelkezett semmilyen érvényes úti okmánnyal, magyarországi tartózkodásra jogosító engedéllyel. Magyarországra beutaztatásukat fejenként 4000-6000 dollár közötti összegért olyan külföldi embercsempész hálózatok tagjai vállalták, akik a migránsok nyugat-európai tovább szállítására tettek ígéretet.

A tanyát 2001. április 26. napján birtokba vevő II. r. és VI. r. terheltek ezt megelőzően fiktív bérleti szerződést készítettek, amely szerint 2001. április 18. napjától kezdődően az ingatlant P. M. nevű bérlő használja. Ez annak leplezésére szolgált, hogy az ingatlant ténylegesen a II. r. terhelt illegális pihentető helyként maga használja.

A tanya megvásárlásáról 2001. május 18-i keltezéssel készített adásvételi szerződést vevőként a II. r. terhelt által 50.000 Ft ellenérték fejében erre felkért VII. r. terhelt írta alá, annak ellenére, hogy a vételárat a II. r. terhelt fizette ki. A tanya tulajdonjogát VII. r. terhelt javára a valótlan tartalmú adásvételi szerződés alapján a Ny. Földhivatal 2001. május 21. napján az ingatlan nyilvántartásba bejegyezte.

A VII. r. terhelt csak 2001. nyarán szerzett tudomást a II. r. és a VI. r. terheltektől arról, hogy a "nevére került" tanyán külföldi migráns személyeket bújtatnak.

A II. r. terhelt felkérésére 2001. szeptember 4-én a VI. r. terhelt az ismeretlen helyen tartózkodó P. M. magyar állampolgár személyi adatait felhasználva vevőként írta alá P. M. nevét azon az adásvételi szerződésen, amely eladóként az ingatlant korábban fiktív adásvételi szerződéssel megszerző VII. r. terhelte tűntette fel. A szerződést a VII. r. terhelt eladóként, VIII. r. terhelt tanúként írta alá, miközben mindketten tudtak arról, hogy az

tényleges tulajdon átruházási szándékot nem takar.

Az adásvételi szerződést és a szükséges kérelmet 2001. szeptember 6. napján benyújtották, a változá az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került.

4. 2001. április 5. napján a II. r. terhelt az I. r. terhelt megbízása alapján Cson egy újabb tanya-ingatlant Z. J. eladótól a VI. r. terhelttel együtt megvásárolta. Az adásvételi szerződést vevőként a VI. r. terhelt írta alá.

Ezt követően az ingatlant úgy rendezték be, hogy az a Magyar Köztársaság területére embercsempészek által zöldhatáron beutaztatott személyek pihentetésére, elrejtésére, őrzésére alkalmas legyen.

Az ítélet ellen a terhelt és védője fellebbezett az eljárás törvényes vád hiányában megszüntetése, illetőleg a terhelt felmentése érdekében.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2007. október 19-én meghozott 2.Bf.282/2007/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta. A terhelt elsőfokú bíróság által bünszervezet megbízásából elkövetettként értékelt cselekményeit bünszervezet tagjaként elkövetettnek minősítette, és a minősítés megváltoztatásra tekintettel a terhelte a feltételes szabadságra bocsátásból kizárta. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A tényállást kiegészítette a terhelt ellen folyamatban lévő további büntetőeljárásoknak, illetve egy nem jogerős elítélésnek az adataival.

A történeti tényállás 1. pontját azzal helyesbítette, hogy az adásvételi szerződés felbontásáról szóló okirat 2001. július 12-én érkezett a Ny. F-hoz, illetve, hogy az V. r. terhelt a migránsok szállítását 30.000 Ft-ért vállalta és nevezett útját előfutó is biztosította.

Kiegészítette a tényállást azzal is, hogy az embercsempészésre szakosodott nemzetközi bünszervezet magyarországi hálózatának vezetője az I. r. terhelt volt, aki a migráns személyek pihentetését, szállíttatását, valamint a Magyar Köztársaság területéről döntőn Sz. irányában történő kijuttatását szervezte, továbbá, hogy az I. r. terhelt az embercsempész tevékenység révén rendszeres haszonszerzésre törekedett.

A jogerős határozatok ellen a Be.416.§-a (1) bekezdésének a)-d) pontjai alapján a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt anyagi jogszabályt sértő minősítés és ehhez kapcsolódó törvénysértő

büntetés kiszabás miatt, büntetésének enyhítése végett, illetőleg hatályon kívül helyezés és új elsőfokú eljárás lefolytatásának elrendelése érdekében.

Indítványában eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy a Kisvárdai Városi Bíróság ítéletét a Be.373.§-a II/b. pontjában írt abszolút eljárási szabálysértést megvalósítva hozta meg, mert a városi bíróság úgy hozott ügydöntő határozatot, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak a bíróság kizárásával kapcsolatos indítványt elbíráló - azt egyébként elutasító, a bíróság kizárását megtagadó - határozatát nem ismerte. E végzés kiadmányai ugyanis csak az ítélet meghozatala után érkeztek a városi bíróságra, ekként az ügyben a Be.24.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel törvényben kizárt bíró járt el.

Sérelmezte ezzel összefüggésben azt is, hogy a Kisvárdai Bíróságot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság jelölte ki az eljárásra, jóllehet e megyei bíróságot, - amelynek elnöke az ellene is kezdeményezett polgári peres eljárásban elfogultságát bejelentette - a büntetőeljárásból is ki kellett volna zárni.

Eljárási szabálysértésként jelölte meg azt is, hogy az elsőfokú bíróság - mivel meghatalmazott védője egy idő után betegsége miatt nem tudott a tárgyalásokon megjelenni - a kötelező védelemre tekintettel részére védőt rendelt ki. Amikor a kirendelt védő járt el a tárgyalásokon a védelme nem volt kellően biztosított. Az elsőfokú bíróság ugyanis a meghatalmazott védő mellett a Be.44.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel másik ügyvédet védőként nem rendelhetett volna ki. Eljárását az elsőfokú bíróság a kirendelt védői részvételével azért sem folytathatta volna, mert ezt mind ő maga, mind meghatalmazott védője több esetben is sérelmezték.

Annak megállapítását is kérte, hogy az ügyben a bíróságok az előzetes letartóztatás fenntartásával, illetőleg felülvizsgálatával kapcsolatos szabályokat nem tartották be, ekként az elsőfokú eljárásban jogellenesen tartották fogva.

A Be.416.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt felülvizsgálati okkal kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a Btk. rendelkezéseinek téves értelmezése mellett, anyagi jogszabálysértéssel minősítették a cselekményeket az azok elkövetésekor hatályos rendelkezések alapul vételével, mivel a Btk-nak az embercsempészés bűncselekményével, a bűnszervezetben elkövetéssel, valamint a középértékes büntetés-kiszabással kapcsolatos szabályai időközben megváltoztak, és ezek alkalmazása összességében kedvezőbb elbírálást tett volna lehetővé. Az elbíráláskor hatályos jogszabályi rendelkezések szerint ugyanis az embercsempészés büntettként értékelt cselekmények tekintetében halmazat nem lett volna megállapítható, és a cselekmény enyhébben

büntetendő (1-től 5 évig terjedő büntetéssel fenyegetett) embercsempészség büntettének minősült volna. Ehhez kapcsolódóan hivatkozott arra is, hogy másik „történetileg és gyakorlatilag is megegyező” büntetőügyében az eljáró bíróság végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést talált szükségesnek a büntetési célok eléréséhez. Ehhez képest is kirívóan súlyos álláspontja szerint a kiszabott büntetés.

A súlyosítási tilalom megsértését (Be.416.§ (1) bekezdés d) pontja, és 354.§-ának (1) bekezdése), illetően pedig arra utalt, hogy a másodfokú bíróság eljárási szabálysértéssel alkalmazott vele szemben súlyosabb minősítést és jogellenesen rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátásból kizárásáról. Az elsőfokú ítélet ellen ugyanis az ügyész fellebbezést nem jelentett be. A megyei bíróság pedig a minősítés, illetőleg a jogkövetkezmények tekintetében súlyosabb bűncselekményt állapított meg akkor, amikor az embercsempészség büntettét az elsőfokú bíróság jogi álláspontjától eltérően bünszervezet tagjaként elkövetettnek értékelte, és erre tekintettel a feltételes szabadságra bocsátásból is kizárta.

A Legfőbb Ügyészség BF.1261/2008. számú átiratában az indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak értékelve, a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

Álláspontja szerint az indítvány alaptalanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság abszolút eljárási szabálysértéssel hozott ítéletet. A terhelt kizárás iránti indítványát ugyanis a Legfelsőbb Bíróság a 2006. november 20-i határozatával elutasította. Ekként, mivel a bíróság az ügydöntő határozat meghozatalából nem volt kizárva, nem alapoz meg felülvizsgálati okot az, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalára az indítványt elbíráló végzés megküldése előtt került sor.

Az eljáró bíróságok a terhelttel szemben az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazták. Részletesen és mindenben helytálló indokolással fejtették ki, hogy az elbíráláskor hatályban lévő büntető jogszabályok alkalmazása enyhébb elbírálást nem eredményezhet.

A terhelt az általa sérelmezett egyéb eljárási szabálysértéseket illetően felülvizsgálat alapjául nem szolgáló eljárási szabálysértésre hivatkozik, amikor egyes tárgyalási napokon a meghatalmazott védő helyett kirendelt védő jelenlétét, továbbá az előzetes letartóztatása felülvizsgálatának elmaradását kifogásolja.

A terhelt meghatalmazott védője mellett, a védő elhúzódó, a tárgyalás folyamatosságát akadályozó betegsége miatt került sor védő kirendelésére, és a kirendelt védő tárgyaláson részvételére.

Tekintettel arra, hogy a terhelt védelmében a tárgyaláson minden esetben jelen volt védő, a bíróság hatályon kívül helyezést megalapozó eljárási szabálysértést nem valósított meg. Az előzetes letartóztatással kapcsolatos további hivatkozás valósága esetén sem képezne felülvizsgálati okot.

A felülvizsgálati indítványnak a súlyosítási tilalom megsértésére utalása is alaptalan, mivel a másodfokú bíróság által részben megváltoztatott, törvényes minősítés szerint cselekményét a terhelt nem bünszervezet megbízásából, hanem bünszervezet tagjaként követte el. Ezen okra tekintettel pedig az elkövetéskor hatályos rendelkezés szerint nem volt feltételes szabadságra bocsátható. E rendelkezés nem esett a súlyosítási tilalom hatálya alá.

Az eljárt bíróságok a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül állapították meg, és törvényes a cselekmények minősítése és a kiszabott büntetés is. Nem vétettek abszolút hatályú eljárási szabálysértést sem.

A terhelt az ügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében a felülvizsgálati indítványát fenntartotta.

A Btk.2.§-ával összefüggő anyagi jogszabálysértésre és törvénysértő büntetés-kiszabásra hivatkozását azzal egészítette ki, hogy időközben - a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2.B.XX.485/2003/324. számú ítéletét részben megváltoztatva - a Fővárosi Bíróság a 25.Bf.XX.9019/2007/21. számú jogerős ítéletével az embercsempészség törvényi tényállásának 2002. április 1-jei módosítása előtt megvalósított cselekményeit az elbíráláskor hatályos rendelkezések alkalmazásával minősítette, és ezeknek az alapul vételével a büntetését is enyhítette. Ezen - a jelen ügyben elfoglaltaktól eltérő - jogi álláspontra figyelemmel is indokolt, hogy a Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat illetően állást foglaljon a Btk.2.§-ának alkalmazását illetően. Kifejtette továbbá azon álláspontját is, hogy a cselekménye, mivel szerinte embercsempészség bűncselekményében tényállásszerű magatartást semmilyen vonatkozásban nem tanúsított - legfeljebb a Btk.214/A.§-ában meghatározott jogellenes tartózkodás elősegítése vétségének minősülhet.

Sérelmezte továbbá a vádirat alakiságát, és a titkos információgyűjtés eredményének állítása szerint eljárási jogszabályokat sértő felhasználását is. Végül előadta, hogy a Btk.214/A.§-a szerinti enyhébb minősítés megállapítását kérő álláspontjával összhangban felülvizsgálati indítványt kíván előterjeszteni a Budapesti XX., XXI., és XXIII. Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság fentebb hivatkozott jogerős határozatai ellen is. Kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság ezen beadványát e végetti felülvizsgálati indítványnak is tekintve, a másik ügyben

hozott határozatokat is vizsgálja felül, és az újabb felülvizsgálatot jelen ügghöz egyesítve, a két ügyet együttesen bírálja el.

A nyilvános ülésen a terhelt az indítványában foglaltakat a kiegészítésnek megfelelően tartotta fenn. A beadványaiban előadottakkal kapcsolatban hivatkozott arra is, hogy a Kisvárdai Városi Bíróság a tisztességes eljárás szabályait a vele szemben folytatott büntetőeljárásban megsértette. Utalt arra is, hogy különböző bíróságok - egyaránt az embercsempészésre vonatkozó jogszabályok módosítása előtt megvalósított cselekmények miatt - eltérő súlyú, egyik esetben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést alkalmaztak vele szemben, míg jelen ügyben kiemelkedően súlyos szabadságvesztés büntetés kiszabására került sor. Mindez arra mutat, hogy ugyanolyan ügyekben eltérő szemlélettel szabták ki a büntetéseket az egyes bíróságok. Ez ugyancsak a jelen ügyben hozott határozatok anyagi jogi felülvizsgálatát indokolja.

A Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat az I. r. terhelt tekintetében a felülvizsgálati indítvány tartalmának megfelelően a Be.416.§-a (1) bekezdésének b), c) és d) pontjában foglalt okból vizsgálta felül.

Ugyanakkor, figyelemmel arra, hogy a Be.423.§-ának (1) bekezdése szerint a jogerős határozatban megállapított, ez a felülvizsgálatban irányadó tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható, az indítványnak a Be.416.§ (1) bekezdés a) pontjára hivatkozását - amelyet a felmentés kérelmezése mellett az indítványozó külön nem indokolt - az alapügybeni elvetett védekezés fenntartásának, ekként a tényállás támadásának tekintette. Így az indítvány felmentést célzó részével nem foglalkozott. Ugyanígy a bizonyítékok mérlegelésének törvényben kizárt támadását jelentette a titkos információgyűjtéssel szerzett adatok felhasználásának sérelmezése is.

A támadott határozatokat - az azt megelőző bírósági eljárással együtt - a további felülvizsgálati okok alapján megvizsgálva a felülvizsgálati indítványt mind eljárásjogi, mind pedig anyagi jogi okból alaptalannak találta.

Elsősorban arra mutat rá, hogy a Kisvárdai Városi Bíróság két vonatkozásban is sérelmezett eljárása mindenben megfelelt a büntetőeljárás szabályoknak. Ekként az ügyben a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés sem az elsőfokú határozatnak a 2006. november 22-én történt meghozatalával, sem a meghatalmazott védő tartós betegsége alatt a terhelt részére a kötelező védelem biztosítása érdekében védő kirendelésével és tárgyalási részvételével nem valósult meg.

A Be.24.§-ának (2) bekezdése szerint kizárás iránti indítvány esetén - ha azt nem a bíró, vagy reá vonatkozóan a tanács elnöke jelentette be - a bíró a bejelentés elintézéséig az ügyben eljárhat, de az ügydöntő határozat meghozatalában nem vehet részt. A Be.24.§-ának (3) bekezdése szerint e korlátozás nélkül járhat el a bíró, ha a bejelentő a kizárás megtagadása után a Be.21.§ (1) és (3) bekezdésének ugyanazon pontjára alapított újabb bejelentést tesz a bíró kizárása iránt.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben az ismételten előterjesztett kizárási indítványt a 2006. november 20-án tanácsülésein meghozott Bkk.I.1014/2006/2. számú végzésével bírálta el, s ennek eredményeként az érintett bíróságok eljárásból történő kizárását megtagadta. Ezen határozat megküldésére és kézbesítésére természetesen csak az elsőfokú ítélet meghozatala utáni időpontban került sor, az iratokból kitűnően a végzés kiadmányai ténylegesen 2006. december 14-én érkeztek az elsőfokú bírósághoz.

A terhelt és védője a jogszabályok téves értelmezésével hivatkozott arra, hogy az ügyben eljáró bíró/bírák a döntés kézbesítéséig nem vehetett (vehettek) volna részt az ügydöntő határozat meghozatalában. A Be.24.§-ának (2) bekezdése ugyanis egyértelműen a kizárási bejelentés elbírálásához és nem az annak során hozott határozat megküldéséhez köti a további eljárást, ennek körében az ügydöntő határozat meghozatalát. Nincs tehát jelentősége annak, ha az ítélet meghozatalának időpontjában a bíróság kizárását megtagadó végzés nem érkezett meg az elsőfokú bírósághoz.

Ettől függetlenül az adott esetben a terheltnek a korábbi kizárási indítványa elutasítását követően a Be. ugyanazon pontjára alapított ismételt kizárás iránti indítványáról volt szó. Így az elsőfokú bíróság az ügyben a bejelentés elintézéséig minden korlátozás nélkül eljárhatott, tehát eljárási szabály sérelme nélkül ítéletet hozhatott volna, akkor is, ha az „ismételt” kizárási bejelentést a Legfelsőbb Bíróság még nem bírálta volna el. (Erre a jogi lehetőségre egyébként a városi bíróság az érintettek figyelmét a bejelentés felterjesztése előtt kifejezetten felhívta).

Nem sértett eljárási szabályt a Kisvárdai Városi Bíróság akkor sem, amikor a védői tevékenységének ellátására tartósan képtelen - előbb műtétre szoruló, majd hónapokon át lábadozó - meghatalmazott védő mellett a kötelező védelemre figyelemmel a terhelt részére védőt rendelt ki és az ítélethozatalig terjedő tárgyalásait a kirendelt védő részvételével tartotta meg.

A Be. ugyanis - a terhelt súlyos megbetegedésétől eltérően - a védő esetleges megbetegedésére, tartós munka-képtelenségére tekintettel az eljárás felfüggesztését nem teszi lehetővé (Be.307.§-a, 266.§-a,

valamint 188.§-a). Ugyanakkor nincsen akadálya annak, hogy ilyen esetben a védő helyette állítson - ami a meghatalmazott védők részéről kifejezetten elvárható - illetőleg, mivel a védelmet több védő is elláthatja, a terhelt hatalmazzon meg további védőt.

A terhelt meghatalmazott védője azonban helyette nem állított, és a terhelt sem kívánt több védőt meghatalmazni. Ilyen esetben az eljárás időszerű folytatásához fűződő érdekekre, továbbá arra is figyelemmel, hogy az ügyben kényszerintézkedés hatálya alatt álló más terheltek is érintettek voltak, az elsőfokú bíróság indokoltan rendelt ki védőt a terhelt védelmére. Ezzel az aktussal tehát más relatív eljárási szabálysértést sem valósított meg. Egyébként a választott védőhöz való jog sem sérült, tekintve, hogy a bíróság minden egyes tárgyalására idézte a meghatalmazott védőt is, aki helyettesítéséről mindenkor gondoskodhatott volna.

A terhelt további eljárási szabálysértésekre hivatkozásai - a vádirat alakiságaival, az előzetes letartóztatásának felülvizsgálatával, illetve a titkos információgyűjtés anyagának értékelésével kapcsolatosan tett előadások - felülvizsgálati okot még valóságuk esetén sem képezhetnének, mert azok kívül esnek a felülvizsgálat okainak Be.416.§ (1) bekezdésében meghatározott kimerítő (nem bővíthető) felsorolásán.

Az ügyben a súlyosítási tilalom megsértésére sem került sor, így a Be.416.§ (1) bekezdés d) pontjában foglalt felülvizsgálati ok sem valósult meg.

A Be.354.§-ának lényegi tartalma az, hogy csak a terhelt terhére bejelentett fellebbezés esetén lehet büntetését súlyosítani. A törvény meghatározza, milyen tartalmi követelmények mellett lehet a fellebbezést súlyosítás iránti fellebbezésnek tekinteni, továbbá azt is, hogy súlyosítási tilalom folytán milyen büntetést nem szabhat ki a másodfokú bíróság. Ez a szabályozás azonban nem tekinti súlyosításnak, ekként nem tilalmazza a cselekmény súlyosabb jogi minősítését, csak büntetés-súlyosítást zárja ki a súlyosabb minősítésre tekintettel. Ugyanígy nem esik a súlyosítás fogalmi körébe - mivel ez utólag, a Be.556. és 557.§-a szerinti különleges eljárásban is pótlandó - a határozati rendelkezés, amely a szabadságvesztések végrehajtási fokozatával, illetve a feltételes szabadságra bocsátásból kizárással kapcsolatosan a változott minősítésre figyelemmel megfelel a törvénynek.

A terhelt esetében egyébként nem súlyosabb, hanem azonos büntetési tétellel fenyegetett eltérő minősítés megállapítására került sor, amely viszont a feltételes szabadságra bocsátásból kizárást alapozott meg. Ez azonban a törvényben tiltott súlyosításnak a vonatkozó szabályozásra, és a töretlen bírói gyakorlatra figyelemmel nem tekinthető.

A Legfelsőbb Bíróság - a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyezően - mindenben osztotta az eljáró bíróságoknak a Btk.2.§-ával kapcsolatos értelmezését is.

A Btk.2.§-a akként rendelkezik, hogy a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. Ha az elbíráláskor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntetőtörvénynek nincs visszaható ereje.

Mind a Kisvárdai Városi Bíróság, mind a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság az elkövetéskori és az elbíráláskori rendelkezések megalapozott elemzésével és összevetésével helyezkedett arra az álláspontra, hogy az új, az elbíráláskor hatályos rendelkezések, a terhelt cselekményének enyhébb elbírálását nem eredményezhetnék, ezért az új törvény visszaható hatályú alkalmazására nem kerülhet sor.

Ilyen esetben ugyanis állást kell foglalni abban, hogy a cselekmény/ek az elkövetéskor irányadó szabályok szerint miként minősül/nek, és a büntetés kiszabására irányadó előírások mellett, milyen büntetés kiszabása indokolt. Ugyanezt a vizsgálatot le kell folytatni az új, elbíráláskori szabályok alapján is. Ugyanakkor a töretlen bírói gyakorlat szerint az elkövetéskori és elbíráláskori rendelkezések vegyített (kombinatív) alkalmazása kizárt (BH 254/2001. szám).

Előjáróban le kell szögezni: a felülvizsgálati eljárásban a terhelt alaptalanul hivatkozott arra, hogy az embercsempészség büntettként értékelt cselekményei csupán a jogellenes tartózkodás elősegítésének vétségét valósították meg.

A Btk. 2002. április 1-től hatályos 214/A.§-ának (2) bekezdése szerinti, fenti időponttól büntetendővé nyilvánított jogellenes tartózkodás elősegítésének vétségét az követi el, aki külföldinek a Magyar Köztársaság területén való jogellenes tartózkodásához vagyoni haszonszerzés végett segítséget nyújt, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

Az irányadó tényállás szerint a terhelt azonban a külföldi embercsempészekkel folyamatos kapcsolatban állt. Előzetesen egyeztetve állapotok meg az egyes migráns csoportok külföldről történő indításáról, ezután pedig a Magyarországon történő „pihentetésnek”, vagy tovább szállításnak a terhelt általi biztosításáról, ami 129 személy tekintetében ténylegesen meg is történt. A terhelt tehát nem egyszerűen a jogellenesen belföldön tartózkodó személynek nyújtott segítséget a további tartózkodáshoz,

hanem magatartásával a Magyarországra való jogellenes bejutását is segítette.

E tevékenység pedig messze túlhaladta a jogellenes tartózkodás elősegítése vétségének elkövetési magatartását, egyben maradéktalanul kimerítette az embercsempészás bűncselekményét.

Az irányadó tényállásból az sem kétséges, hogy a terhelt bűnszervezettel tartott kapcsolatot, abba beépült, annak magyarországi tevékenységében vezető szerepet játszott. Ekként a cselekményét a hivatkozott 4/2005. számú Büntető Jogegységi Határozat által egybefoglalt, és megerősített, de már az elkövetéskor is kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően, bűnszervezet tagjaként valósította meg. Az is egyértelmű, hogy cselekményét vagyoni haszonszerzés végett követte el. Így a Btk. az elkövetéskor hatályos 218.§-ának (2) bekezdése és (3) bekezdésének II. fordulata szerint 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő cselekményt valósított meg. Az irányadó bírói gyakorlat szerint ilyen esetben az embercsempészéssel érintett személyek számának megfelelően halmazatot kellett megállapítani, és a halmazat a büntetési tételnek a felével emelkedését eredményezte. Emellett a büntetést a Btk.83.§-a szerint a büntetési tétel középmértékének alapul vételével kellett kiszabni, de az ügy konkrét körülményei a középmértékű büntetés kiszabásától jelentős eltérést nem zárták ki.

Helytállónan mutatott rá tehát az első és a másodfokú bíróság arra, hogy az elkövetéskor hatályos szabályok szerint az ügyben a bűnszervezet léte /Btk.137.§ 7. pontja/ megállapítható volt. A kialakult gyakorlatnak megfelelően - a másodfokú bíróság által eszközölt tényállás kiegészítés mellett - az sem lehetett kétséges, hogy a terhelt cselekményeit a bűnszervezet tagjaként, és nem csupán a bűnszervezethez megbízással kapcsolódó személyként valósította meg /BH 6/2003 szám/.

Ilyen jogi értékelés mellett látta indokoltnak az első és másodfokú bíróság halmazati büntetésként 4 évi fegyházbüntetés és 5 évi közügyektől eltiltás büntetés alkalmazását.

Ezzel szemben a terhelt cselekménye az elbíráláskor a Btk. módosított 218.§-a (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott (2) bekezdés b) pontja és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, a (3) bekezdés szerint 2-től 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, az államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva, folytatólagosan és üzletszerűen (137.§ 9. pontja) elkövetett embercsempészás büntettének minősülne. E cselekmény miatt pedig a bűnszervezetben elkövetésre figyelemmel, - akár annak tagjaként, akár annak megbízásából történt az elkövetés, mivel ebben az újabb jogi szabályozás már nem tesz különbséget - a

büntetési tétel a kétszeresére emelkedik, és a büntetést az elkövetővel szemben e felemelt büntetési tétel keretei között kell kiszabni.

Ehhez képest tehát egyértelmű a cselekmények enyhébb megítélésére és összehatásában enyhébb büntetés kiszabására az elbíráláskori szabályok sem vezethettek volna.

Kétségtelen, hogy az elbírálásig nem csupán a Btk.218.§-a, hanem a bűnszervezet fogalma és az azzal kapcsolatos büntetés-kiszabásra vonatkozó szabályok (Btk.137.§ 8. pontja és 98.§-a) is módosultak. A terhelt irányadó tényállás szerinti cselekménye azonban maradéktalanul megfelel az új szabályozásban meghatározott bűnszervezetben elkövetés fogalmának is, amely szerint bűnszervezet az a három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja 5 évi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése. A bűnszervezet-fogalom módosulásának ezért a Btk.2.§-ának alkalmazása szempontjából nincs jelentősége.

Valóban, az elbíráláskor hatályos szabályozás szerint a büntetési tétel 2 éves alsó határa mellett a büntetés legfeljebb 1 évig enyhíthető, illetőleg időközben hatályát veszítette a középértékes büntetés-kiszabással kapcsolatos rendelkezés is.

Azonban minden ügyben egyedileg kell a bíróságnak elbírálnia azt, hogy valamely terhelttel szemben összehatásában az új törvény visszaható hatályú alkalmazása enyhébb elbírálást tesz lehetővé, vagy sem.

Jelen ügyben egyértelműen lerögzíthető, hogy a Btk-nak az elbíráláskor hatályos szabályai sem eredményezhettek volna a terhelt tekintetében enyhébb fő- és mellékbüntetést, sőt azok figyelembe vételével kiszabott büntetés inkább enyhe lenne.

Az pedig a büntetés kiszabásánál irányt adó enyhítő, súlyosító tényezők mellett fel sem merülhet, hogy a terheltnél esetlegesen az enyhítő szakasz alkalmazásával kerülhetett volna sor büntetés kiszabására.

A kifejtettekből következően a Legfelsőbb Bíróság a terhelt anyagi jogi felülvizsgálati ok megvalósulására hivatkozását is alaptalannak találta.

Kétségtelen, hogy a terhelt ellen azonos időszakban megvalósított embercsempészek miatt külön-külön folyt több büntetőeljárás.

Azt azonban a felülvizsgálat keretei között a Legfelsőbb Bíróság nem vizsgálhatta, hogy az ügyek egyesítésére miért nem került sor.

Egyébként a bírói gyakorlat szerint az ügyek bonyolultsága és a terheltek nagy száma az egyesítésnek általában akadályát képezi.

Halmazatban álló embercsempészesek vonatkozásában nem áll fenn annak a veszélye sem, hogy különböző ügyekben a folytatólagosság egységébe tartozó cselekmények kerülhessenek elbírálásra. Az ilyen halmazati cselekmények külön eljárásban történt elbírálásából adódó hátrányokat quasi halmazat esetén a Btk.92-93.§-a szerinti összbüntetés hivatott kiküszöbölni.

Jelen ügyben nem volt figyelembe vehető az, hogy a terhelt kiegészítő beadványa szerint a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2.B.XX.485/2003/324. számú, és a Fővárosi Bíróság 25.Bf.XX.9019/2007/21. számú jogerős ítéletei ellen is felülvizsgálati indítvánnyal kívánna élni.

A felülvizsgálati indítványt ugyanis mindig, így jelen esetben is, a konkrét ügyekben lehet és kell a meghatározott rend (Be.419.§ (2) bekezdése) szerint előterjeszteni. Emellett a felülvizsgálati ítélkezési gyakorlat szerint ugyanazon terhelt több alapügyben folyamatban lévő felülvizsgálati ügyei nem egyesíthetők még akkor sem, ha azonos minősítésű, vagy quasi halmazati viszonyban álló cselekményeket bíráltak el a bíróságok. A felülvizsgálati eljárás rendszere arra sem biztosít a Legfelsőbb Bíróságnak lehetőséget, hogy valamely bűncselekmény tekintetében - az országos büntetőkiszabási gyakorlatról általában állást foglaljon. A felülvizsgálati ügyekben kizárólag a konkrét ítéletnek a felülvizsgálati okok alapján történő vizsgálatára kerülhet sor. Ezen okok szerint pedig - amelyek köre nem tágítható - a büntetésre kiható anyagi jogszabálysértés nélkül, önmagában a kiszabott büntetés felül nem vizsgálható.

A kifejtetteknek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az ügyben felülvizsgálati ok nem forog fenn. Ezért a Kisvárdai Városi Bíróság és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság ítéletét az I. r. terhelt vonatkozásában a Be.426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elleni fellebbezés, illetve felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be.3.§-ának (4) bekezdése, és 416.§-a (1) bekezdésének b) pontja rendelkezik. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmát a Be.418.§-ának (3) és 421.§-ának (3) bekezdése szabályozza.

A felülvizsgálati eljárás során kirendelt védői díjként felmerült bűnügyi költséget a Be.429.§-a (1) bekezdésének megfelelően az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság végzése a Be.420.§-ának (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2008. november 4.

*Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó
bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*bírósági ügyintéző
MGy*